

Interpellationssvar

Dnr 26KS88-3
2026-05-07

Kommunfullmäktige

Svar på interpellation från Sverigedemokraterna (SD) - Minskade barngrupper

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 16 februari 2026, väckte Wanja Delén - Sverigedemokraterna (SD) följande interpellation.

”Minskade barngrupper i förskolan har under lång tid varit en prioriterad fråga för oss sverigedemokrater. Med detta avser vi en faktisk minskning av antalet barn per grupp, inte bara organisatoriska lösningar där större barngrupper kompenseras med ökad bemanning. Minskade barngrupper har även varit ett återkommande vallöfte från det socialdemokratiska styret i Gävle kommun. Flera mandatperioder senare så ska minskade barngrupper nu bli verklighet, åtminstone enligt styrets budgetbeslut för 2025. Enligt aktuellt beslut så är det barngrupperna för barn i åldern 1–3 år som nu ska minska till i genomsnitt 12 barn per grupp, i linje med Skolverkets riktlinjer, och ska vara genomfört senast hösten 2026. Vi sverigedemokrater välkomnar detta då vi ser att mindre barngrupper är en viktig förutsättning för kvalitet, trygghet och pedagogisk utveckling.

Mot bakgrund av ovanstående önskar jag ställa följande frågor till ansvarigt kommunalråd/ordförande:

1. Hur stora är barngrupperna för barn i åldern 1–3 år vid respektive förskola i Gävle kommun i dagsläget, redovisat per förskola, sett i relation till budgetbeslutet för 2025?
2. Avser det socialdemokratiska styret att samtliga kommunala förskolor ska uppfylla målet om högst 12 barn per grupp för åldersgruppen 1–3 år senast hösten 2026?
3. Anser det politiska styret att en oförändrad barngruppsstorlek, kombinerad med ökad personaltäthet, utgör ett uppfyllande av budgetbeslutet om minskade barngrupper – ja eller nej?
4. På vilka förskolor genomförs beslutet genom faktisk minskning av antalet barn per grupp, och på vilka genomförs det genom organisatoriska lösningar såsom ökad personaltäthet?

5. Om vissa förskolor inte bedöms kunna nå målet om högst 12 barn per grupp inom angiven tidsram – vilka är dessa och vilka åtgärder krävs för att möjliggöra detta?”

Daniel Olsson (S), Utbildningsnämndens ordförande fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

Hur stora är barngrupperna för barn i åldern 1–3 år vid respektive förskola i Gävle kommun i dagsläget, redovisat per förskola, sett i relation till budgetbeslutet för 2025?

Generellt kan sägas att barngrupperna under 2025 varit för stora i Gävle kommun i relation till Skolverkets rekommendationer. Gävle kommun hade ett genomsnitt på 15 barn per barngrupp för barn i åldern 1–3 år, medan Skolverkets rekommendation är högst 12 barn per grupp.

Det är svårt att redovisa exakt hur stora varje enskild barngrupp är vid varje förskola, eftersom gruppernas storlek kontinuerligt förändras beroende på exempelvis inskrivningar och avslutade placeringar. Sektor Utbildning arbetar för närvarande tillsammans med rektorerna för att verkställa kommunfullmäktiges beslut om att minska barngruppernas storlek.

Utbildningsnämnden har under våren fått en muntlig redovisning av läget under vårterminen 2026. Nämnden kommer även att få en motsvarande redovisning under hösten avseende höstterminen 2026.

Utbildning Gävle bedriver sedan hösten 2025 ett arbete med att minska barngruppernas storlek, i linje med kommunfullmäktiges uppdrag till utbildningsnämnden. Arbetet inleddes genom att fler förskollärare och barnskötare anställdes i syfte att öka personaltätheten. Arbetet omfattar även en översyn av organisatoriska förutsättningar, såsom lokaler, för att möjliggöra färre barn i grupperna för barn i åldern 1–3 år.

Platsantalet på vissa förskolor behöver därför minska, vilket kommer att ske från och med hösten 2026. Förutsättningarna skiljer sig dock åt mellan olika förskoleområden. Vissa områden har tillgång till lokaler i form av exempelvis tillfälligt stängda avdelningar, medan andra saknar tillgång till ytterligare verksamhetslokaler.

Enligt skollagen (2 kap. 8–10 §§) har rektor ett lagreglerat och självständigt ansvar för att leda det pedagogiska arbetet och besluta om enhetens inre organisation och resursfördelning. Rektors beslut kan exempelvis avse hur barn delas in i barngrupper. Hur verksamheten organiseras och vilka lösningar som är mest ändamålsenliga avgörs därför av respektive rektor.

Begreppen avdelning och barngrupp används ofta parallellt, men en avdelning är främst ett administrativt begrepp. En avdelning motsvarar inte nödvändigtvis en barngrupp, utan kan i praktiken bestå av en eller flera grupper beroende på verksamhetens organisering och arbetssätt. För att förskolan ska kunna organiseras i mindre barngrupper behöver nämnden säkerställa att det finns tillräcklig personal och tillräckliga lokaler.

Avser det socialdemokratiska styret att samtliga kommunala förskolor ska uppfylla målet om högst 12 barn per grupp för åldersgruppen 1–3 år senast hösten 2026?

Ja. Målet är fortsatt att de kommunala förskolorna ska nå Skolverkets rekommendation om högst 12 barn per grupp för barn i åldern 1–3 år.

Utbildning Gävle är skyldig att säkerställa att barn vars vårdnadshavare ansökt om plats i förskola med offentlig huvudman erbjuds plats inom fyra månader. Därutöver eftersträvas att barnet erbjuds plats vid en förskola som ligger så nära hemmet som möjligt. Kommunen ska samtidigt ta skälig hänsyn till vårdnadshavares önskemål (8 kap. 14–15 §§ skollagen).

Utbildning Gävle kan inte neka barn plats i förskola i syfte att minska barngruppernas storlek för de yngsta barnen. Eftersom minskningen av antalet födda barn varierar mellan olika stadsdelar ligger utmaningen i att samtidigt kunna minska barngruppernas storlek och erbjuda plats nära hemmet.

Anser det politiska styret att en oförändrad barngruppsstorlek, kombinerad med ökad personaltäthet, utgör ett uppfyllande av budgetbeslutet om minskade barngrupper – ja eller nej?

Nej. Uppdraget till utbildningsnämnden är att minska barngruppernas storlek. Det krävs dock en ökad personaltäthet och mer lokalyta per barn för att uppdraget ska vara möjligt att genomföra.

På vilka förskolor genomförs beslutet genom faktisk minskning av antalet barn per grupp, och på vilka genomförs det genom organisatoriska lösningar såsom ökad personaltäthet?

Samtliga förskolor arbetar för att uppfylla uppdraget. Majoriteten av de kommunala förskolorna planerar att minska platsantalet och därigenom minska antalet barn per grupp för barn i åldern 1–3 år.

Samtidigt har personaltätheten inom förskolan ökat till följd av kommunfullmäktiges uppdrag och det ekonomiska tillskott som avsatts för ändamålet. Under hösten 2025 anställdes omkring 50 medarbetare inom förskolan.

Under vårterminen 2026 pågår ett arbete med att minska antalet platser i förskolan. Arbetet är fortfarande pågående eftersom placeringarna inför höstterminen 2026 ännu inte är helt avslutade. I nuläget bedöms det vara möjligt att minska barngruppernas storlek vid de flesta av kommunens förskolor.

Sammantaget planeras platsjusteringar motsvarande drygt 400 platser i syfte att skapa mindre barngrupper för barn i åldern 1–3 år inför höstterminen 2026. Det omfattar en majoritet av förskolorna.

Det finns dock utmaningar i norra Gävle, där barnafödandet inte har minskat i samma utsträckning som i övriga delar av kommunen. Där är det svårare att genomföra de minskningar av barnantalet per förskola som krävs för att minska barngruppernas storlek. Arbete pågår därför för att hitta långsiktiga lösningar.

Om vissa förskolor inte bedöms kunna nå målet om högst 12 barn per grupp inom angiven tidsram – vilka är dessa och vilka åtgärder krävs för att möjliggöra detta?

I dagsläget är det svårt att lämna ett exakt svar eftersom arbetet fortfarande pågår. Generellt kan dock sägas att det finns vissa enheter i norra Gävle där förutsättningarna är mer utmanande, eftersom barnantalet inte har minskat i samma takt som i övriga delar av kommunen.

Det finns en plan för att justera platsantalet inför hösten 2026. Parallellt har enheter som tidigare varit vilande återöppnats. Klintbergsparkens förskola öppnar till hösten, vilket innebär ett viktigt tillskott av platser. Samtidigt planeras vissa förskolor som tidigare varit aktuella för stängning att i stället fortsätta hålla öppet.

Härmed anser jag interpellationen besvarad.

Daniel Olsson (S)
Ordförande Utbildningsnämnden